

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kajula, O. & Halkoaho, A. (2021) Terveystuoltoon uudenlaista osaamista. Aamulehti, 18.4.2021, s. B15.

URL: <https://www.aamulehti.fi/kolumnit/art-2000007923070.html>

Kirjoita meille: Pitkä kirjoitus 3000–3400 merkkiä, keskipitkä 1700–2500 merkkiä, lyhyt 1000 merkkiä. **Verkossa:** aamulehti.fi/mielipiteet
Sähköposti: al.mielipiteet@aamulehti.fi Liitä kirjoitukseesi nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi. Yhteystietosi jäävät vain toimituksen tietoon.

Tampereen Ammattikorkeakoulu on profiloitunut geeni- ja genomitiedon hyödyntämiseen terveydenhuollossa.

Terveydenhuoltoon uudenlaista osaamista

TONI REPO / AAMULEHTI

PUHEENVUORO

Outi
Kajula
Arja
Halkoaho

@tuni.fi

Suomessa tehdään erittäin korkeatasoista, kansainvälisesti arvostettua genetiikan alaan liittyvää tieteellistä tutkimusta. Lääketieteellisen genetiikan saralla on tunnistettu lukuisia yhden geenin aiheuttamia sairauksia ja alttiuksia, ja meillä on hyvät käytänteet näiden sairauksien diagnosoimiseen, seurantaan ja hoitoon.

Genomitiedon eli ihmisen koko perimästä saatavan tiedon käyttö terveydenhuollossa yleistyy lähivuosina. Tämä mahdollistaa sen, että terveyden edistäminen ja sairauksien hoito tullaan suunnittelemaan yksilöllisesti perimästä saatavan tiedon avulla.

Suomeen on laadittu kansallinen genomistrategia, jossa esitellyiden toimenpiteiden avulla varmistetaan genomitiedon tehokas hyödyntäminen terveydenhuollossa. Tämän lisäksi Suomessa valmistellaan lainsäädäntömuutoksia, genomilaki ja biopankkilain kokonaisuudistus. Tarkoitus on, että lait tulevat ohjaamaan genomitiedon käyttöä niin tutkimuksessa kuin hoidossa.

Teknologinen kehitys on mahdollistanut koko perimän tutkimuksen ja siitä saatavan tiedon hyödyntämisen myös kliinisessä työssä. Tulevaisuudessa terveydenhuollossa tarvitaan uudenlaista osaamista, ei pelkästään lääketieteen alalla.

AMMATTIKORKEAKOULUISTA

valmistuu vuosittain eri aloilla toimivia terveydenhuollon ammattilaisia, joka kohtaavat työssään eri periytyviä sairauksia sairastavia ja sairastumisriskissä olevia henkilöitä. He tarvitsevat työssään laaja-alaisen ymmärryksen perinnöllisten sairauksien luonteesta ja sairauksien mahdollisista vaikutuksista niitä sairastavien ja sairastumisriskissä olevien henkilöiden hyvinvointiin ja toimintakykyyn.

Geeni- ja genomitietoon liittyy paljon myös eettisiä kysymyksiä. On tärkeää, että terveydenhuollon ammattilaiset pystyvät kuuntelemaan asiakkaiden mahdollisia huolia ja

Tampereen ammattikorkeakoulusta valmistuu ammattilaisia, jotka tarvitsevat ymmärryksen perinnöllisten sairauksien luonteesta.

käymään dialogista keskustelua myös eettisistä kysymyksistä. Eettinen sensitiivisyys ristiriitojen huomioimiseen asiakkaiden ja henkilökunnan keskuudessa edellyttää avointa dialogista keskustelua eri toimijoiden kesken.

Jotta voimme tulevaisuudessakin tuottaa laadukasta asiakaslähtöistä hoitotyötä, Suomessa tarvitaan satsausta perinnöllisten sairauksien hoitotyön ja sen johtamisen kehittämiseen. Lisäksi tulee lisätä tutkimusosaamista sekä osaamista tutkitun tiedon implementointiin käytännön hoitotyöhön niin erikoissairaanhoidossa kuin perusterveydenhuollossa. Parhaiten näihin tarpeisiin voidaan vastata terveydenhuollon ammattihenkilöiden tutkintoon johtavissa koulutuksissa, mutta myös tukemalla heidän jatkuvaa oppimistaan.

TAMPEREEN ammattikorkeakoulu on profiloitunut vuodesta 2019 alkaen geeni- ja genomitiedon hyödyntämiseen terveydenhuollossa ja tämä on yksi strateginen keihäänkärki. Tätä kehittämistä on edesauttanut opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama PROFITU-strateginen hanke mikä on myös mahdollistanut koulutusten kehittämisen kaikilla tasoilla. Olemme vastanneet tähän työelämästä ja tutkimuksesta nouseeseen tarpeeseen tarkastelemalla hoitoalojen opetussuunnitelmia, lisäämällä periytyviin

sairauksiin liittyviä ammattikorkeakoulu- ja ylempiä ammattikorkeakouluopintoja sekä eri kohderyhmille suunnattuja täydennyskoulutuksia.

KOULUTUKSISSA on huomioitu alan laaja-alaisuus ja monimuotoisuus. Suomessa alkaa ensimmäisen kerran kansainvälinen genetic and genomic counseling -ylempi ammattikorkeakoulututkinto-ohjelma syksyllä 2021. Tämän koulutuksen yhtenä painopistealueena on tutkimusosaamisen vahvistaminen, näin tulevat maisteritasoiset opinnot suorittaneet terveydenhuollon ammattilaiset voivat olla osana tuottamassa tieteellistä tutkimusta alan tutkimusryhmissä ja voivat hyödyntää osaamistaan periytyviin sairauksiin liittyvän hoitotyön kehittämiseen näyttöön perustuen.

Opetuksen ja osaamisen kehittämiseksi tarvitaan yhteistyötä eri sidosryhmien ja strategisten yhteistyökumppaneiden kanssa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Tulevaisuudessa tarvitaan yhä enemmän investointeja opetuksen ja oppimisympäristöjen kehittämiseen, jotta voimme olla mukana tasavertaisina toimijoina kansainvälisissä verkostoissa.

Kirjoittajat ovat Tampereen ammattikorkeakoulusta.

KAJULA on yliopettaja, geneettisten sairauksien hoitotyö.

HALKOAHO on dosentti, yliopettaja ja terveyden edistämisen PROFITU-hankkeen projektipäällikkö.